

Ulaşılabilir Konaklama Tesisi Standardının Geliştirilmesi

Proje Yürütücüsü: Prof. Dr. Özkan Tütüncü (0000-0002-2482-0893)

Proje Araştırmacıları: Prof. Dr. Özkan Tütüncü

Destekleyen Kurum: TÜBİTAK

Proje Koordinatörü: Lauren LIEBERMAN, Ph.D.

Proje Ortakları: State University of New York, College at Brockport, Institute of Movement Studies for Individuals with Visual Impairments ile Dokuz Eylül Üniversitesi, Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu Rekreasyon Bölümü

Başlama ve Bitiş: 15.09.2014-01.01.2016

PROJENİN AMACI

Bu projenin temel amacı, engelli bireylerin beklentilerinden yola çıkarak konaklama tesislerinden daha iyi yararlanabilmeleri için ulaşılabilir konaklama tesisi standardı önerisi oluşturmaktır. Bu amaç çerçevesinde öncelikle ikincil verilerin taranmasına bağlı olarak, dünyadaki engellilere yönelik bina, tesis ve hizmetlere ulaşım standartları incelenecektir. Çalışmanın yürütücüsü aynı zamanda engelli bir bireydir. Bu nedenle engellilerin yaşamış olduğu sorunları bizzat kendisi de yaşamaktadır. Geliştirilmesi düşünülen ulaşılabilir konaklama tesisi standardının yeterliliğinin belirlenmesinde, kendisi de süreç içinde katılımcı gözlemci olarak bulunacaktır. Bu doğrultuda, ABD’de iyi örnek olarak ele alınabilecek mevcut standartların incelenmesi, engelli ihtiyaç ve beklentilerinin tespit edilmesi ile turizm sektörüne özgü ulaşılabilir konaklama tesisi standart önerisinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

PROJE AYRINTILARI

Turistik ürün ve buna bağlı olarak konaklama tesislerinin yapısı, diğer ürünlere göre farklılık göstermektedir. Herhangi bir konaklama tesisine gelen bir müşteri, genel biyolojik ihtiyaçlarını

en konforlu şekilde kimseye ihtiyaç duymadan giderebilmelidir. Bu nedenle konaklama tesislerinde normal sağlıklı bir insan için sağlanabilen unsurların, engelli bireyleri de kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda özellikle konaklama tesislerinde sunulan hizmetler bazında, engellilerin gereksinimlerinin saptanması ve karşılanması önem taşımaktadır. Konaklama tesislerinde engellilere yönelik otopark, girişler, lobi, önbüro, asansör, merdiven, koridor, toplantı salonları, dinlenme-fuaye alanları, restoran, kafe, bar, tuvaletler, havuz ve plaj gibi genel alanlarda özel uygulamalara gidilmesi gerekmektedir. Bunların da ötesinde konaklama tesisinin sunduğu en önemli hizmetlerden biri olan barınmanın, bir engelli için uygun şartlarda yerine getirilebilmesi gerekmektedir. Konaklama tesisinin sunduğu oda hizmetinde yer alan tuvalet, banyo, dolap ve yatak ulaşılabilirliğinin, engellilere göre ele alınması ihtiyacı bulunmaktadır. Dünya genelinde insanların yaklaşık yüzde onu engellidir. Diğer bir ifade ile engellilere yönelik zaten bir potansiyel pazar bulunmaktadır. Bununla birlikte konaklama tesislerinin sunduğu odaların genel olarak hepsi sağlıklı insanlar için inşa edilmiştir. Bu nedenle ulaşılabilir konaklama tesislerine yönelik standardizasyon oluşturmaya odaklanan bu çalışma, ülkemizde ulaşılabilir turizminin geliştirilmesi ve pazarın canlandırılmasına yönelik pratik katkı sağlayacak niteliktedir. Bu sayede ulaşılabilir turizme yönelik arzın oluşturulması desteklenebilecek ve talep potansiyeli yükseltilebilecektir. Çalışmada literatür taramasına bağlı olarak oluşturulan taslak ulaşılabilir konaklama tesisi standardının özelliklerinden hareketle, engellilerin konaklama tesislerine yönelik beklenti ve ihtiyaçlarını ne ölçüde karşılayabileceği, SUNY, Görme Engelli Bireyler için Hareket Çalışmaları Enstitüsü veri tabanında yer alan engellilerle yapılacak olan bir alan araştırmasıyla saptanacaktır. Bu doğrultuda

önerilen ulaşılabilir konaklama tesisi standardının, gerçekleştirilecek alan araştırması ile engellilerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağı sınanacaktır.

PROJENİN SOSYAL YARARI

Ulaşılabilirlik sadece engeli olan bireyler için değil tüm insanlar için bir gereklilik haline gelmiştir. Çünkü her birey yaşlanmakta ve yaşlandıkça potansiyel bir engelli olma durumuna gelmektedir. Birleşmiş Milletlere göre dünyada 650 milyon insan engellidir. Engellileri aileleri ile bir bütün olarak ele alırsak, bu sayı ortalama iki milyar kişiye ulaşmaktadır. Engelliler ve aileleri neredeyse dünya nüfusunun 3'te birini oluşturmaktadır. Avrupa'da yaşayan yaklaşık 37 milyon engelli ve 120 milyon engelli grubuna giren yaşlı birey bulunmaktadır. Ulaşılabilir turizm kapsamındaki imkânlardan yararlanacak nüfusun günden güne artmasına rağmen, birçok konaklama tesisi ulaşılabilirlik açısından gerekli düzenlemelerde bulunmamaktadır. Ülkemizde de engelli bireylerin haklarını koruyan yasal mevzuat olmakla birlikte, gerekli yapısal düzenlemelerin ve uygulamaların eksik olduğu gözlemlenmektedir. Turizm hizmetlerine ulaşmak herkesin olduğu gibi engellilerin de hakkıdır ve onların da bu hizmetleri kullanabiliyor olmaları gerekmektedir. Bu bağlamda konaklama sektörüne yönelik ulaşılabilir konaklama tesisi standardı önerisinin oluşturulması kadar, sosyal faydanın sağlanma-

sında standardın uygulanabilirliği konusunda gerekli farkındalığın yaratılması da önem arz etmektedir.

PROJEDEN ELDE EDİLEN SONUÇLAR

Projenin ABD'de yürütülmesinin temel nedenlerinden biri gelişmiş bir ülke olmasına bağlı olarak, engellilere yönelik önemli yasal düzenlemeleri yapmış olması ve bunları fiilen uyguluyor olmasıdır. Projenin ilk ayağında engellilere yönelik mevzuat ve uluslararası standartlardan hareketle, varolan belirlemelerin uygulanması kapsamında, engellilerin konaklama tesislerinden beklentilerinin karşılanması üzerine bir araştırma yapılmıştır. Çalışmanın sonuçları ABD'de dahi engellilerin konaklama tesislerinde çok önemli sorunlar ile karşılaştığını ve tesislerin ulaşılabilirlik ile ilgili önemli eksiklikleri olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmanın sonuçları bir uluslararası bir de ulusal kongrede sunulmuş ve ayrıca iki makale SSCİ'de taranan farklı dergilerde yayınlanmıştır. Çalışmanın ikinci ayağında konaklama tesislerine yönelik standart önerisi tamamlanmıştır. Önerinin telif haksız ve açık erişimli olarak yayınlanabilmesinde son aşamaya gelinmiştir. Öte yandan çalışmanın ABD ayağı, standartların ve önerilerin oluşturulması kadar, toplumların bu konudaki bilinçlenmesinin ve yasa koyucuların belirlenen standartları uygulama kararlığının da önemli olduğunu ortaya koymuştur.

Tourism Urban & Social Tapestry- Developing Soft & ICT/Mobile Learning Skills – TOURBAN (Referans Numarası: 2016-1-TR01-KA203-035297)

Proje Yürütücüsü: Dr. Öğr. Üyesi Kevser Çınar (0000-0002-5412-715X)

Proje Araştırmacıları: Prof. Dr. Raif Parlakaya (0000-0002-0961-1970), Doç. Dr. Yasin Bilim (0000-0002-1181-9623), Doç. Dr. Özgür Özer (0000-0001-6045-466X), Dr. Öğr. Üyesi Ferdi Bişkin (0000-0002-9864-751X), Ar. Gör. Seda Yetimoğlu (0000-0002-9248-0405)

Destekleyen Kurum: Avrupa Birliği Bakanlığı Ulusal Ajansı

Proje Koordinatörü: Necmettin Erbakan Üniversitesi

Proje Ortakları: Konya Büyükşehir Belediyesi, Konya Bilim Merkezi, INEUROPE srl (İtalya),

Stichting Project Realisatie van Initiatieven door Modulatie van Entrepreneurschap (Hollanda), Institut National De Cercetare Dezvoltare In Turizm (Romanya)

Proje Bütçesi: 197.300 €

Başlama ve Bitiş: 01.09.2016-31.08.2018